

XOLID HUSAYNNING “THE KITE RUNNER” ASARIDA LINGVOMADANIY BIRLIKLAR TAHLILI

Usmonova Zarina Habibovna

Buxoro davlat universiteti Ingliz tilshunosligi

kafedrasi katta o‘qituvchisi

Email: z.h.usmonova@buxdu.uz

Ziyodullayeva Durdona

Lingvistika(ingliz tili) mutaxassisligi 1-kurs magistranti

Annotatsiya. *Ushbu tezis Khaled Hosseini tomonidan yozilgan “The Kite Runner” romanidagi lingvomadaniy birliklar — ya’ni til orqali ifodalanadigan milliy, diniy va ijtimoiy madaniy ko‘rsatkichlarning tahliliga bag‘ishlanadi. Asar Afg‘onistonning an’anaviy madaniyati, til birliklari va urf-odatlar bilan boy bo‘lib, lingvokulturologik jihatdan o‘rganish uchun katta material beradi.*

Kalit so‘zlar: *lingvomadaniy birlik, lingvokulturologik, etnik, cultural realia, etno-sotsial birliklar*

KIRISH

“The Kite Runner” – afg‘on-amerikalik yozuvchi Xolid Husayniyning birinchi romani. 2003-yilda Riverhead Books tomonidan nashr etilgan bu asar Kobulning Vazir Akbar Xon tumanida yashovchi Amir ismli kichkina bola haqida hikoya qiladi. Lingvomadaniy birliklar — til orqali xalqning madaniyatini, mentalitetini, tarixini va qadriyatlarini aks ettiruvchi so‘zlar yoki iboralardir. “The Kite Runner” asarida bunday birliklar ko‘p uchraydi, chunki muallif afg‘on jamiyatining ijtimoiy tuzilishi, diniy qadriyatlari va etnik guruhlar o‘rtasidagi munosabatlarni til orqali yoritadi³³.

Asardagi lingvomadaniy birliklarning asosiy guruhlari:

1. Milliy urf-odatlar bilan bog‘liq birliklar

Kite fighting / Gudiparan-bazi — Afg‘onistonda qish faslida o‘tkaziladigan an’anaviy laylak o‘yinlari.

Bu birlik bolalar hayoti, raqobat, faxr va do‘stlik ramzi sifatida berilgan.

Khastegari — an’anaviy so‘vchilik marosimi.

“Soraya bilan Amirning unashtirilishi uchun khastegari marosimi o‘tkazildi³⁴.”

Bu birliklar Afg‘oniston jamiyatining oilaviy-madaniy hayotini ko‘rsatadi.

2. Diniy lingvomadaniy birliklar

³³ Mustafоеva (Modern Scientific Research International Scientific Journal) — “The Translation of The Kite Runner into Uzbek: A Theoretical Perspective”

²Hosseini, Khaled. The Kite Runner. New York: Riverhead Books, 2003.

Inshallah

"Ertaga musobaqada g'alaba qozonamiz, inshallah," dedi Hassan.

Mashallah

"Mashallah, Amir juda yaxshi o'qiydi," dedi Baba mehmonlariga.

Amir jan, I enjoyed your story very much. Mashallah, God has granted you a special talent³⁵.

3. Etno-sotsial birliklar. Bu birliklar jamiyatning ijtimoiy tuzilmasini ko'rsatadi.

Pashtun / Hazara — Afg'on jamiyatining etnik qatlamlari.

Asarda bu ikki xalq o'rtasidagi tarixiy, ijtimoiy va madaniy tafovutlar konfliktlar markazida turadi.

"Amir pashtun oilasidan chiqqanligi uchun jamiyatda ustun mavqega ega edi."

"Hassan hazara bo'lgani uchun ko'pchilik tomonidan kamsitilar edi."

"How talented he is, nay, my Hazara boy!"

Agha — hurmat bildiruvchi murojaat shakli.⁴

"Hassan har doim Amir aghaning buyruqlarini bajarishga shay edi."

He was still clapping. "It was great, Amir agha. Will you read me more of it tomorrow.

Naan — an'anaviy afg'on noni.

"Baba dasturxonga issiq nan keltirilishini buyurdi."

I remember one time Baba took me to the yearly Buzkashi tournament that took place on the first day of spring, New Year's Day. Buzkashi was, and still is, Afghanistan's national passion. A chapandaz, a highly skilled horseman³⁶. Bu birliklar jamiyatning ijtimoiy tuzilmasini ko'rsatadi.

Realliyalar (Cultural realia). Bu birliklar milliy rang-baranglikni kuchaytiradi va asar atmosferasini yaratadi. Asarda o'zbek, tojik, afg'on madaniyatiga xos predmet va atamalar mavjud:

Qorma, bolani, naan, chai — milliy taomlar

Kuchi (ko'cha bolalari) — ijtimoiy qatlam

Burqa — ayollar kiyimi

Eid - musulmonlarning bayrami.

"Eid kuni hamma yangi kiyim kiyib, bir-birini tabrikhladi."

I remembered how, on the day of Eid of Qorban, the mullah in our

³⁵Hosseini, Khaled. The Kite Runner. New York: Riverhead Books, 2003.

³⁶Hosseini, Khaled. The Kite Runner. New York: Riverhead Books, 2003.

backyard used to apply mascara to the eyes of the sheep³⁷.

Lingvomadaniy birliklarning funksiyasi:

Milliy kolorit yaratish

Muallif mahalliy soʻzlardan foydalanib, Afgʻonistonning milliy ruhini, tarixiy voqealarini va hayot tarzini oʻquvchi koʻz oldiga keltiradi.

Ijtimoiy ziddiyatlarni yoritish

“Pashtun — Hazara” etnik nizo lingvomadaniy elementlar orqali chuqurroq ochilgan.

Qahramon xarakterini ochish

Masalan, Hasanning “Agha” soʻzidan foydalanishi uning sodiqligi va ijtimoiy matonatini aks ettiradi.

Xulosa. “The Kite Runner” romani lingvokulturologiya uchun boy material boʻlib, undagi milliy urf-odatlar, diniy iboralar, etnik atamalar, realiyalar asarning mazmunini boyitib, uni yanada jonli va ishonchli qiladi. Lingvomadaniy birliklar qahramonlar xarakteri, jamiyat strukturasi, tarixiy kontekstni va psixologik muammolarni chuqur yoritishga xizmat qiladi. Bu birliklar milliy rang-baranglikni kuchaytiradi va asar atmosferasini yaratadi.

ADABIYOTLAR ROʻYXATI:

1. Mustafоеva (Modern Scientific Research International Scientific Journal) — “The Translation of The Kite Runner into Uzbek: A Theoretical Perspective”

2. Hosseini, Khaled. The Kite Runner. New York: Riverhead Books, 2003.

3. Nida, Eugene. Language and Culture: Contexts in Translating. Til va madaniyat oʻrtasidagi bogʻliqlik.

4. Kramsh, Claire. Language and Culture. Lingvomadaniyatning asosiy nazariyasi.

5. Ахматова М. . (2025). LINGVOMADANIYATSHUNOSLIK: TIL VA MADANIYATNING UZVIY BOGʻLIQLIGI.

6. Usmonova, Z. K. (2023). The Main Peculiarities of Translation Studies: Translator’s Skill. In *Conference on Applied and Practical Sciences* (pp. 13-14).

7. Усмонова, З. Х. (2019). СТИБЕН КИИГ" ТУМАН"(THE FOG). In *Язык и культура* (pp. 129-135).

8. Usmonova, Z. H., & Fayziyeva, A. A. (2019). Lexical And Grammatical Peculiarities Of Complex Terms In Isaac Asimov’s Works. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(5), 257-262.

³⁷Hosseini, Khaled. The Kite Runner. New York: Riverhead Books, 2003.

9. Usmonova, Z. H. (2017). T influence on Uzbek scienc (1)), 170 nbuv/cgiirbis_64. exe. *C21C E_DOWNLOAD= 1&Image, 3.*
10. Usmonova, Z. H. (2017). Stiven King fantastikasiga ta'siri. *Міжнарод nbuv. gov. ua/cgiibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64. exe WNLOAD= 1&Image_file_name, 3.*